

a vizsgált költségfajták között. A költség felmerülésének oka, a

- tervszerűtlen, lökészerű vasuti szállítás és
- a rakodó és fogadókapacitás hiányossága.

Helyszini tapasztalataink szerint a szállító partner vállalatok, de legnagyobb mértékben a MÁV nem tesz meg mindent annak érdekében, hogy ezek a költségek csökkenjenek!

Realizáló levelünkben - a nem vitásan fennálló objektív okok ellenére is - felhívtuk a gazdálkodó egységek figyelmét arra, hogy vannak a vizsgált költségek csökkentésének pénzügyi ráfordítást nem igénylő elemei és lehetőségei, és hogy az egyéb bírságok vonatkozásában szükséges:

- a számviteli, pénzügyi fegyelem további javítása,
- valamennyi inproduktív költség csökkentése érdekében, széles körben érvényesítsék az anyagi érdekeltséget.

A vizsgálat megállapításait és bizottságunk vonatkozó határozatát megküldtük a Veszprém megyei Közlekedési Bizottság Elnökének, aki válaszlevelében köszönettel vette tájékoztatásunkat. A témát 1988. évi munkatervükbe beépítik.

A diákétkeztetés helyzete c. tervezett vizsgálatunk címét és részben programját is az időközben bizottságunkhoz érkezett információk alapján módosítottuk. Ennek megfelelően nem csak az étkeztetést, hanem az iskolákban és napközikben az oktató-nevelő tevékenység, az elhelyezés körülményeit is megvizsgáltuk. A vizsgálat új címe:

A 6-18 éves korosztály szociális helyzetének vizsgálata.

Megvizsgáltunk hat (6) városi és városkörnyéki általános iskolát, a Thuri György Gimnáziumot és az Erősáramú Berendezés Szerelő Szakközépiskolát és Szakmunkásképző Intézetet.

A vizsgálathoz kapcsolódó számszerű adatokból megállapítottuk, hogy:

- Várpalotán az általános iskolai korosztály 4251 fő,
- ugyanez a városkörnyék 6 iskolájában 1579 fő,
- Várpalotán két középfokú intézményben tanul a 14-18 évesek zöme. Ezek száma: Gimnáziumban 402 fő, Szakmunkásképző és Szakközépiskolában 651 fő, összesen: 1053 fő.

Eszerint a térségben 5830 fő az általános és kiegészítő iskolás fiatal, és 1053 a középfokú iskolás.

A tanulók jelentős része (Várpalotán a harmada: 1481 fő, a városkörnyéken a negyede: 396 fő) napközis, tehát napi 8-9 órát, néha még ennél is több időt tölt az iskolájában.

A kétműszakos tanítás miatti kétszeres igénybevétel következtében az épületek, berendezések és felszerelések fokozottan rongálódnak.

A magas tanulólétszám étkeztetése néhány kivétellel csak nehézségek árán oldható meg.

A vizsgálat során - amely Várpalotán az általános iskolai tanulók 54 %-át és a középfokú intézmények teljes egészét, a Városkörnyéken pedig a tanulók 52 %-át érintette -, vizsgáltuk a veszélyeztetett, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a hátrányos helyzetű tanulók létszámát és arányát. Ennek során megállapítottuk, hogy a három kategória valamelyikébe Várpalotán a tanulók 18 %-a - 447 fő, a két községben 14 %-a - 118 fő - esik, összesen: 565 tanuló.

Megállapítottuk, hogy az iskola törekszik arra, hogy ezek a tanulók előnyben részesüljenek - pl. napközis felvétel, menza.

Az intézményekben szerzett tapasztalatainkat itt nem kívánjuk tételesen felsorolni.

A hiányosságok a tanulók elhelyezési nehézségeire, az étkező helyek zsúfoltságára és időhiányra, egyes helyeken a tanításhoz szükséges eszközök minőségére (pl. nehezen tisztántartható műanyag és alumínium eszközök) vagy pl. kézmosási lehetőség hiányára vonatkoztak.

A hiányosságok másik csoportja a tanulók részére biztosított ételekre vonatkozik.

Általánosítható megállapításunk, hogy a kérdőívvel megkérdezett tanulók nagy többsége panaszos választ adott, döntő mértékben a Bakony Gáspár által készített és szállított ételek mennyiségére és minőségére.

Mivel az ellátó vállalat nyereségérdekelt, a diákétkeztetés pedig szociális feladat, az elktétes érdekből adódó problémák megoldása helyileg nehezen képzelhető el és központi segítséget igényel.

Nagyon jelentősnek tartjuk, hogy a vizsgált korosztályhoz tartozó fiatalok 55 %-a az intézményesen - túlnyomó részük jelentős kedvezménnyel - étkezhet.

A fent leírtakon kívül ez évben lefolytattunk hét (7) vizsgálatot.

A vizsgálati megállapításokból és azok realizálásából az alábbiakat emeljük ki:

A munkaidőalap kihasználtsága és a munkatermelékenység alakulása a termelő ágazatban c. vizsgálat során megállapítottuk, hogy:

- a "November 7." Hőerőmű Vállalat, az OFKFKV Dunántúli Üzemvezetősége, a Vegyipari Szövetkezet, a kollektív szerződést, ill. belső üzemi szabályzatát az 1986.III. né-től megjelent munkaügyi jogszabályokkal nem módosította,
- a kiesett óráknak (bizonylatolt, + becsült) a törvényes munkaidőalaphoz viszonyított aránya 1986-ban a három vizsgált vállalatnál átlagban 26,9 %-os. Ez 1,3 %-al több,

mint a korábbi vizsgálat során mért négy egység átlaga,
- egyértelműen és jelentősen nőtt az igazolatlan hiányzások miatt kiesett munkaórák száma, csökkenő vagy stagnáló létszám mellett.

Felhívtuk a vállalatok figyelmét a kedvezőtlen jelenségekre és javasoltuk, hogy a vezetői és belső ellenőrzést is állítsák annak szolgálatába, hogy javuljon a munkaidőalap kihasználtsága és a munka termelékenysége.

Nagy érdeklődést váltott ki a környezetvédelemmel kapcsolatos -
a termelés következtében előidézett környezeti károk megelőzése, helyreállítására tett intézkedések c. utóvizsgálatunk.

Az ellenőrzési tervben elfogadott vizsgálandó egységeken kívül: - Péti Nitrogénművek, "November 7." Hőerőmű, Várpalotai Szénbányák, "Jó Szerencsét" MGTSZ -, a vizsgálatot kiterjesztettük az Inotai Alumíniumkohóra is.

A vizsgálat során megállapítottuk, hogy az 1984. évi alapvizsgálat megállapításai és a hatósági intézkedések arra ösztönözték a vállalatokat, hogy:

- tevékenységük környezetszennyező hatását csökkentsék,
- egyes környezetszennyező üzemegységet megszüntessenek,
- környezetvédelmi beruházásokat valósítsanak meg.

Ezeknek az intézkedéseknek a sorába tartozik pl.:

a PN-nél: - az ammóniakibocsátás csökkentése a gyártástechnológiával,
- a széntüzelés megszüntetése,
- a korszerűtlen savüzem leállítása,
- új szennyvizbepárlók létesítése,
- folyamatban van az NPK porcsökkentése, egy 30 MoFt költségű beruházás.

A "November 7." Hőerőműnél:

- a pernyekibocsátás csökkentésére 5 db elektrofilter beépítése van folyamatban,
- a távhőszolgáltatás kiterjesztésével (fűtési energia biztosításával) a kéndioxid szennyezés csökkentése.

Az Aluminiumpohó Vállalatnál:

- a kohórekonstrukció során új anód technológia alkalmazása,
- gáztisztítók üzembehelyezése.

A Bánya Üzemnél:

- a brikettgyári nedves porleválasztók üzembehelyezése.

A MGTSZ-nél:

- a belterületi állattartó telepek megszüntetése,
- bányászati tevékenységét beépíti, ill. tartósan szünetelteti.

Városunk területén a már megkezdett és a VII. ötéves tervidőszakra vállalt környezetvédelmi beruházások összes beke-
rülései értéke, mintegy egymilliárd Ft.

A szociális gondoskodás helyzete c. vizsgálat széleskörű érdeklődést váltott ki a lakosság részéről, amit bizonyít az ankéton elhangzott 11 hozzászólás is. A vizsgálat során megállapítottuk, hogy:

A vizsgált településeken a népesség létszáma 1984. évtől számottevően nem változott.

Ezen belül az időskorúak száma és aránya településenként különbözőképpen alakult.

Várpalotán évről-évre nőtt az időskorúak száma. Ennek ellenére az össznépességhez viszonyítva alig haladja meg a 14 %-ot,

Berhida nagyközségben ez az arány	13 %
Ósi	" " 18 %
Hajmáskér	" " 30 % növekvő
Tés	" " 25 % "

Az időskorú szociális segélyre és gondoskodásra szoruló aránya az össznépességhez viszonyítva:

Várpalotán	0,5 %
Berhidán	1,9 %
Hajmáskéren	2,5 %
Ósiben	4,3 %
Tésen	8,3 %

A vizsgálat során megállapítottuk, hogy a szociális gondoskodás különböző formáihoz való hozzájutást a tanácsoknál az ezzel a feladattal megbízott dolgozók körültekintően, emberségesen, gyorsan és bürokrácia mentesen intézik.

A házi szociális gondozást minden vizsgált településen, minden igénylő részére biztosítják Hajmáskér község kivételével, ahol 1988. VII. 1-től tervezik 1 fő hivatásos gondozó alkalmazását.

Helyszini tapasztalataink alapján a gondozottak a legjobb véleménnyel vannak a gondozók tevékenységéről.

Szociális étkeztetésben a vizsgált településeken az arrászoruló az alábbi szerint részesülnek. Pl.: 1986.évben:

Várpalotán	31 fő
Berhidán	10 fő

Ósiben 9 fő
Hajmáskéren 7 fő
Tés -

Számuk a korábbi évekhez viszonyítva növekszik. Térítési díjat nem fizetnek. A rászorultság megállapítása körültekintő és gyors.

Az időskorúak klubja: működik a vizsgált területeken Várpalotán, Berhida nagyközségben és Tés községben.

	<u>Férőhelyek száma</u>	<u>Kihasználtsá- guk</u>
Várpalota	40 fős	80 %
Berhida	20 "	100 %
Tés	25 "	80 %

Megállapítottuk, hogy a klub-tagok kulturált környezetben, magas színvonalú ellátásban részesülnek Várpalotán és Tésen. Nem mondható el ugyanez a berhidai klubról.

A klubok heti 6 napos üzemelésűek és napközi ellátást biztosítanak. Várpalotán 6 személy az éjszakát is bent tölti hétközben.

A szociális segélyezésre a vizsgált szervezeteknek az alábbi összegek álltak rendelkezésre 1986. évben:

Várpalotán	1561 eFt
Berhidán	685 "
Ósiben	514 "
Hajmáskéren	172 "
Tésen	144 "

A rendszeres szociális segélyek éves összege 1 fő vonatkozásában általában meghaladja a 20.000 Ft-ot. Ugyancsak a rendkívüli segélyek vonatkozásában 1 főre éves viszonylatban 1000-3500 Ft között alakul.

A segélyben részesülők száma összességében jelentősen nem változott.

Várpalotán	132 fő
Berhidán	110 "
Ősiben	81 "
Hajmáskéren	41 "
Tésen	110 "

Valamennyi vizsgált területen az iskolákban és az óvodákban ifjúságvédelmi felelős működik, aki pedagógus és munkáját a VT Művelődési Osztály koordinálja és irányítja. Együttműködésük a gyámügyi szervekkel kifogástalan Nyilvántartásaik a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű fiatalokról naprakész.

Külön gondként jelentkezik Várpalota térségében az általános iskolát el nem végzett vagy elvégzett, de tovább nem tanuló fiatalok megoldatlan helyzete. Mint fiatalok, akik a nehéziparban elhelyezkedni nem tudnak. A szülői és iskolai felügyelet alól kiesnek, életvitelükkel a többi fiatalnál negatív irányba befolyálják. Számuk jelenleg 30 főre tehető.

Az időskorúak és fiatalok szociális helyzetét, a gondoskodás különböző formáit és lehetőségeit megvizsgálva úgy ítéljük meg, hogy amíg az időskorúak támogatására okvetlenül szükséges összeg kielégítően rendelkezésre áll, addig az ifjúság veszélyeztetett rétegének támogatására aggasztóan kevés összeg áll rendelkezésre.

Az új vállalatirányítás formák tapasztalatai c. vizsgálat megállapításait szakmai körök és a politikai vezetés ugyan- csak érdeklődéssel várta.

Vizsgáltuk az Országos Földtani Kutató és Fúró, valamint a Peremartoni Vegyipari Vállalatot.

A vizsgálat tárgyát képező témakörben az új vállalatirányítási forma - a vállalati tanács - működésének tapasztalata a két vizsgált vállalatnál egymástól eltérő, esetenként egymással ellentétes helyzetképet mutatott.

Megállapításainkat nem kívánjuk részletezni. Összességében azt tapasztaltuk, hogy az új irányítási forma a nehézségekkel küzdő vállalatnál a gondokat tovább növelte, de a jól működőnél sem dinamizálta tovább a gazdálkodást a tőle elvárt módon.

Végleges következtetések levonására az új irányítási forma - másfél-kétéves - gyakorlata még nem ad lehetőséget, a gazdálkodásra, annak eredményére gyakorolt pozitív vagy negatív hatását egyértelműen megállapítani nem lehet.

A magánkereskedők szerepe a lakosság ellátásában.

A vizsgálat kiterjedt az élelmiszer, vendéglátó, ruházati és vendéglátó szakmában 42 kiskereskedelmi egységre, valamint az illetékes tanácsi szakigazgatási szervekre.

Megállapítottuk, hogy a kedvező feltételek hatására Várpalota városban 80 magánkereskedő működik az alábbi szakmai megoszlásban:

élelmiszer (zgy. is)	23
iparcikk	12
ruházat	11
szolgáltatás (ruhakölcsönzés korcsolyakölcsönzés)	2

mészkereskedő	3
vendéglátás	21
gyűjtőkereskedő	8
Összesen:	<u>80</u>

Általánosítható megállapításunk, hogy:

- a magánkereskedők a vizsgált szakmákban árban és minőségben differenciált igényeket elégítenek ki és a választék területén is megelőzik az állami vagy szövetkezeti kereskedelmet.

- A magánvendéglátósok új és korszerűbb létesítményeikkel kiváltották a periférián már-már minősíthetetlen állami "vendéglátó" helyeket. Hozzájárultak a lakosság egészségesebb életviteléhez azza is, hogy a várpalotai 21 különböző vendéglátó egységből 10 szeszmentesen üzemel.

A vizsgálat során tapasztalt hiányosságok: a könyvvezetés, a bizonylatolás és nyilvántartás területén fordultak elő többségben.

12 magánkereskedőnél tapasztalt fenti jellegű hiányosság miatt felkértük a Várpalota VTVB Termelés Ellátás Felügyeleti Osztályát, hogy ellenük saját hatáskörében járjon el és intézkedéséről bizottságunkat tájékoztassa.

Éves ellenőrzési tervünket teljesítettük azzal, hogy a tervezett országos szervezésű - a nagyértékű berendezések beszerzésének vizsgálatában bizottságunk nem vett részt, csupán egy NEB tagunkat delegáltuk a megyei NEB által lefolytatott vizsgálatba.

1987-ben 119 különböző vállalati, szövetkezeti, kereskedelmi, oktatási stb. intézményt ellenőriztünk.